

တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်နကသံၣ်ဒိသဒါအဘူးလဲအဂီၢ်

တၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါအဘူးလဲလၢနဖိအဂီၢ်

ဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါသ့န့ၣ်လီၤ။ အခွဲးမ့ၢ်အိၣ် Native Hawaiian Health Centers (ပုၤဟ့ၣ်ဝုၣ်ယံၣ်ထူလံၤဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်) ဒီး Indian Health Service (IHS) (ပုၤအ့ၣ်ယၢၣ်ဆူၣ်ချ့မၤစၢၤ) အိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ဒိသဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဖဲလၢ CDC အကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ် ဒီး COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါလၢဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျဲၤဝဲဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဖျိ Vaccines For Children (VFC) (ကသံၣ်ဒိသဒါလၢ ဖိသၣ်အဂီၢ်) ပုၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဖဲ Federally Qualified Health Centers (FQHCs) (ကိၢ်ဖျိပုၤတီၢ်ဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်ဖိးသဲးစး) မ့တမ့ၢ် Rural Health Clinics (RHCs) (လီၤကဝီၤဆူၣ်ချ့ကသံၣ်ကျးတဖၣ်) မ့ၢ်တၢ်လၢတလၢဒီးဘူးလဲနကသံၣ်သရၣ်ကယုတၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢ တၢ်အဂုၤဂီၢ် သ့န့ၣ်လီၤ။¹ CDC အတၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ် ကျဲၤလီၤကသံၣ်ဒိသဒါလၢဖိသၣ်အဂီၢ် ကြၢၤ တဘၣ်လၢန* ဘူးလဲန့ၣ်လီၤ။

*တိးကွဲးကသံၣ်ဒိသဒါဒီးအဂုၤဂီၢ်တဖၣ် အလီၤအိၣ်လၢဘၣ်လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သးလၢနဆူၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤပုၤ လၢတဘၣ်လၢအိၣ်ဘူးလဲလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဘူးလဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ဖျိပုၤတီၢ်ဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဘူးလဲ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။² နဟ့ၣ်တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအဘူးလဲလၢ VFC ကသံၣ်ဒိသဒါအဂီၢ်မ့ၢ် တန့ၢ် နတဲဘၣ်လၢနဟ့ၣ်အပူၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးနတဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါအဘူးလဲလၢပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤအဂီၢ်

- **ဆူၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤလၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်**
  - ဒ်သဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အသိး ကသံၣ်ဒိသဒါတၢ်ဆါတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျဲၤအိၣ်။ ကဘၣ်လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သး ခိဖျိနတၢ် အုၣ်ကီၤခိပနံၣ် လၢတဘၣ်လၢအပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဆဲးကျဲၤနတၢ်အုၣ်ကီၤခိပနံၣ်လၢကသံၣ်ကွၢ်ဘၣ်လၢနကသံၣ်ဒိသဒါလၢတဘၣ် လၢအပူၤ လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သး အိၣ်အလီၤဖဲလဲၣ် - လၢကသံၣ်သရၣ်အဝဲလီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် လၢကသံၣ်ကျးလီၤဆိမ့ၢ်ဂ့ၢ် တက့ၢ်။
- **Medicaid**
  - အါတက့ၢ်ကိၢ်စၢ် Medicaid တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သးအစ့ၤကတၢၢ် တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒါလၢပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤ အဂီၢ်တနီၤ ဘၣ်ဆၣ်တနီၤနီၤတအိၣ်ဒီး ကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ်လၢ CDC ပုၤဂၢၢ်ဟံၣ်ကျဲၤဝဲလဲလၢ လၢတလၢဒီးဘူးလဲဘၣ် န့ၣ်လီၤ။
  - ဆဲးကျဲၤနကိၢ်စၢ် Medicaid ခၢၣ်စး လၢကသံၣ်ကွၢ်ဘၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်ဒိသဒါ(တဖၣ်) လၢနလိၣ်ဘၣ်အိၣ် ဘၣ်လၢဒီးဘူးလဲခါ ဒီးမ့ၢ်န ဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဘူးလဲ တၢ်ဟ့ၣ်ဖျိပုၤတီၢ်ဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဘူးလဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ကသံၣ်ဒိသဒါ အဘူးလဲအဂီၢ်ခါ (အဒိ တၢ်ဘူးလဲဖဲတၢ်ဆဲးကသံၣ်တဘျီစ့ၢ်စ့ၢ်ဂီၢ်) တက့ၢ်။ သံကွၢ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢ မ့ၢ်ကသံၣ် ဒိသဒါတဖၣ်န့ၣ် တၢ်က ဘၣ်ဆဲးအိၣ်ဖျိကသံၣ်သရၣ် ပုၤဟ့ၣ်ကသံၣ်ကသီ မ့တမ့ၢ် ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိနီၤနီၤတဂၢၢ် လၢတၢ် ကလုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သးအဂီၢ်ခါ တက့ၢ်။
- **Medicare**
  - လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သး တိးကွဲးဒီးပသိၣ်တၢ်ဘၣ်က အကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ် လၢတဘၣ်လၢအဘူးလဲ ဒ်လၢတၢ်ကွဲးအဆၢ ခ (ကသံၣ် ကသီဂ့ၢ်ဝီ တၢ်အုၣ်ကီၤ) န့ၣ်လီၤ။
  - Medicare တၢ်နီၤဖးအဆၢ ဂ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လုၢ်ဘၢပုၤန့ၣ်သးတၢ်လၢပုၤဆါတဖၣ်တဘၣ်လၢအဘူးလဲ တဆဲးတက့ၢ်န့ၣ် လီၤ။ ကိးလီတဲစိဆူၣ် တၢ်နီၤဖးအဆၢ ဂ ပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကသံၣ်ကွၢ်အိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတက့ၢ်။
- **ဆူၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤတအိၣ်**
  - နဟ့ၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ်အဘူးလဲဒီးတၢ်ဘူးလဲတၢ်လဲလၢဘၣ်ထွဲတဖၣ် အပူၤခဲလၢ ဒ်အမ့ၢ် ဝဲလီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ် အုၣ်ကီၤဘူးလဲ တၢ်ဟ့ၣ်ဖျိပုၤတီၢ်ဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဘူးလဲ ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကသံၣ်ဒိသဒါအဘူးလဲ (အဒိ တၢ်ဘူးလဲ ဖဲတၢ်ဆဲးကသံၣ်တဘျီစ့ၢ်စ့ၢ်ဂီၢ်) ဖဲကသံၣ်သရၣ်အဝဲလီၤ ဆူၣ်ချ့ကသံၣ်ဒါး မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်ကျး န့ၣ်လီၤ။

What if I Can't Afford the Vaccines?

- နဟ့ၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါလၢနလိၣ်ဘၣ်အပူၤမ့ၢ်တန့ၢ် နဆဲးကျဲၤဘၣ် နကိၢ်စၢ် မ့တမ့ၢ် လီၤကဝီၤဆူၣ်ချ့ဝဲကျဲၤ ဒီးသံကွၢ်အိၣ်လၢ မ့ၢ်အ ဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်ညါဘၣ် ကိၢ်စၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတမံၤမံၤ လၢမၤစၢၤကလီၤတၢ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးကသံၣ်ဒိသဒါအပူၤတၢ်လၢပုၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤအဂီၢ် ဧါတက့ၢ်။ နဆဲးကျဲၤဘၣ် FQHC, RHC, Indian Health Service Center (ပုၤအ့ၣ်ယၢၣ်ဆူၣ်ချ့မၤစၢၤစ့ထၢၣ်) မ့တမ့ၢ် Native Hawaiian Health Centers (ပုၤဟ့ၣ်ဝုၣ်ယံၣ်ထူလံၤဆူၣ်ချ့စ့ထၢၣ်) လၢနဟီၣ်ကဝီၤပုၤ ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆဲးန့ၢ် ကသံၣ်ဒိသဒါ လၢလၢအပူၤစ့ၢ်ခါ မ့တမ့ၢ် ကိးလီတဲစိဆူၣ် CDC ဖဲ 1-800-CDC-INFO (1-800-232-4636) တက့ၢ်။ တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါးတဖၣ် ကယုဝဲ လၢနကဆဲးလီၤမံၤ ဒ်ပုၤဆါတဂၢၢ် အသိး ဒ်သိးကနဲၣ်လီၤန့ၣ်န့ၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ကွၢ်အိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဖဲ

www.aa-nhpihealthresponse.org/ ဒီး www.vaccinateyourfamily.org/questions-about-vaccines/

This publication was made possible by cooperative agreement CDC-RFA-IP21-2106 and CDC-RFA-IP18-1804 from the Centers for Disease Control and Prevention of the U.S. Department of Health and Human Services (HHS). Its contents are solely the responsibility of the authors and do not necessarily represent the official views of CDC/HHS.

¹ <https://www.cdc.gov/vaccines/hcp/vis/vis-statements/flu.html>
² <https://www.hhs.gov/answers/affordable-care-act/will-the-aca-cover-my-flu-shot/index.html>

တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ဆဲးတိးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါအဂီၢ်

တိးကွၢ်တၢ်ဆါမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်

တိးကွၢ်တၢ်ဆါ တၢ်ညီၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢ "တၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်" မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ကံတၢ်ဆါတမံၤလၢ ညီၣ်န့ၣ်ရၤလီၤသးဖဲ လါအိးကထိဘၣ်တုၤ လၢလါမ့ၢ်ခါ လၢကီၢ်အမဲရကၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလၢလၢတၢ်ဘၣ်ကံတၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်သ့ ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အဒိၣ်လၢပုၤက မျၢၢ်လီၤဆီတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ပုၤဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်သီတဖၣ်ဒီးပုၤဖိဒ်ဖိသၣ်တဖၣ် ပုၤသးပုၤသးနံၣ် 65 ဒီးဆူဖီခိၣ်တဖၣ် ပုၤမိၢ်ဒါတဖၣ် ဒီးပုၤ တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီးယံၣ်ထၢတၢ်ဆါ တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢနီၢ်ခိၣ်တြီဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မနုၤယိလၢဘၣ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါလဲၣ်

လၢနံၣ်ဒီးတနံၣ် ကီၢ်အမဲရကၤပူၤ ပုၤစူးကွံၣ်သးဒီဖျိလၢတၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်အယီၤ အိၣ်အဂၤလၢအကထိ ဒီးဘၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. တိးကွၢ် ကသံၣ်ဒီသဒါ ဒီသဒါစၢပုၤဆါတဖၣ် ဒီးတၢ်လဲၤဒီးကွၢ်သးဒီးကသံၣ်သရၣ် လၢဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဘၣ်သမ့ၣ် တနံၣ်ဒီးတနံၣ် အိၣ်အဂၤ လၢအကကွၢ် န့ၣ်လီၤ.

မတၤကြၢးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါလဲၣ်

ပုၤကိးဂၤဒဲးကြၢးဆဲးတိးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါန့ၣ်လီၤ. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) (တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤဒီး တၢ်ဒီသဒါတၢ် ဆူးတၢ်ဆါစဲထၢၣ်) ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဝဲလၢ ပုၤကိးဂၤဒဲးလၢသးနံၣ် 6 လါဒီးဆူဖီခိၣ် ဘၣ်ဆဲးတိးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါ ဖဲလၢ တၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်ရၤလီၤသး ကတီၢ်ကိးဘျီဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ယဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤတဖၣ် ယုၣ်ဒီး COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၤ

- COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါဒီးကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤတဖၣ် ခဲအံၤဘၣ်တၢ်ဆဲးဖျိၣ်ယုၣ်အီၤသ့လၢတဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆါကတီၢ်သ့ လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပုၤယုၣ်ဒီး တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါဒီးကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤတဖၣ် ဖဲတနံၣ်ယီၤ မ့တမ့ၢ် လၢ 14 သီတီၢ် ပုၤန့ၣ်လီၤ.³

ယဘၣ်ကံ တိးကွၢ်ခီဖျိလၢတိးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၤ

- တသ့ဘၣ် တိးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါ ဒုးဘၣ်ကံနၤတၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်တၢ်ဆါတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖဲ

www.aa-nhpihealthresponse.org/ ဒီး www.vaccinateyourfamily.org/questions-about-vaccines/

This publication was made possible by cooperative agreement CDC-RFA-IP21-2106 and CDC-RFA-IP18-1804 from the Centers for Disease Control and Prevention of the U.S. Department of Health and Human Services (HHS). Its contents are solely the responsibility of the authors and do not necessarily represent the official views of CDC/HHS.

³Centers for Disease Control and Prevention (တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤဒီး တၢ်ဒီသဒါတၢ် ဆူးတၢ်ဆါစဲထၢၣ်). (2021, လါယူၤလဲ 16 သီ). အိၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်စူးကါ covid-19 ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်အမၤမ့ၢ်ခါန့ၣ်လီၤ. Centers for Disease Control and Prevention (တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤဒီး တၢ်ဒီသဒါတၢ် ဆူးတၢ်ဆါစဲထၢၣ်). https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/clinical-considerations/covid-19-vaccines-us.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fvac-cines%2F%2F%2Finfo-by-product%2Fclinical-considerations.html#Coadministration.